

MATURA PISEMNA

Matura na poziomie podstawowym (120 min.)

Każdy arkusz składa się z 4 części:

- I. Rozumienie ze słuchu (trwa około 20 min. – 15 punktów)
- II. Rozumienie tekstów pisanych (15 punktów)
- III. Znajomość środków językowych (10 punktów)
- IV. Wypowiedź pisemna (Jedna praca pisemna od 80 do 130 słów)

AD. I ROZUMIENIE ZE SŁUCHU: 3-4 zadania zamknięte (wielokrotnego wyboru, na dobieranie, prawda/fałsz)

AD. II ROZUMIENIE TEKSTÓW PISANYCH: 3-4 zadania zamknięte.

- **dobieranie zdań do luk w tekście**, np: *Przeczytaj tekst, z którego usunięto trzy zdania. Wstaw zdania (A-E) w luki (1-3), tak aby otrzymać spójny i logiczny tekst. Dwa zdania zostały podane dodatkowo i nie pasują do żadnej z luk.*
- **zдания wielokrotnego wyboru do 3 (!) tekstów o tej samej tematyce**, np. podane są 3 krótkie teksty różnego rodzaju, np. e-mail, ogłoszenie, plakat na ten sam temat. Do każdego tekstu jest **jedno** pytanie wielokrotnego wyboru ABC. Każde pytanie sprawdza inną umiejętność, np. określanie głównej myśli tekstu/ kontekstu, wyszukiwanie szczegółowych informacji.

AD. III ZNAJOMOŚĆ ŚRODKÓW JĘZYKOWYCH: 2-3 zadania zamknięte

- **wielokrotnego wyboru**, np. test lukowy
- **na dobieranie** (dobieranie synonimów, tłumaczenia lub słowa pasującego do 2 zdań), np. *Richard is too young to play in the national team. A. isn't so old B. isn't old enough C. isn't as old as.* Z pośród odpowiedzi ABC należy wskazać wyrażenie/słowo najlepiej oddające sens podkreślonego słowa w zdaniu wyjściowym.
- **tłumaczenia**, np. ____ *(nie interesują mnie) computer games.* A. *I'm not into* B. *I wouldn't like* C. *I don't mind.* Podobnie jak w zadaniu wyżej na dobieranie należy wskazać z opcji ABC wyrażenie które jest najlepszym tłumaczeniem.
- **set językowy**, polegające na wyborze z opcji ABC jednego słowa, które jest prawidłowym uzupełnieniem dwóch luk w obydwu zdaniach każdej pary, np. 1. *Dances ____ cancan or flamenco are great to watch. People tell me I am exactly ____ my mom and I agree.* A. *such as* B. *as* C. *like* 2. *We were surprised ____ Maggie's decision to go and live in Canada. Teachers should react immediately when kids laugh ____ each other.* A. *at* B. *by* C. *from.*

AD. IV WYPOWIEDŹ PISEMNA: tekst użytkowy, np. **list prywatny, e-mail, wpis na forum/blogu** z elementami opisu, uzasadniania opinii i relacjonowania wydarzeń. **Limit słów: 80-130.** Polecenie będzie podane w języku polskim a w treści zadania znajdują się 4 elementy, do których należy się **odnieść** oraz które należy **rozwinąć (!)**, np. *Podjąłeś pracę wakacyjną. Podziel się swoimi wrażeniami na blogu. 1. Poinformuj jaką pracę wykonujesz i przedstaw swoje obowiązki. 2. Wyraż swoją opinię na temat swojego szefa i uzasadnij ją. 3. Opisz, jak radziłeś(-aś) sobie z problemem, który pojawił się w pracy. 4. Napisz, w jaki sposób wykorzystujesz zarobione pieniądze. Rozwiń swoją wypowiedź w każdym z czterech podpunktów, pamiętając, że jej długość powinna wynosić od 80 do 130 słów (nie licząc słów w zdaniach, które są wytłuszczone).* Elementy do rozwinięcia mogą być jedno lub dwuczłonowe i wśród 4 elementów 1 lub 2 muszą być dwuczłonowe, np. *Poinformuj jaką pracę wykonujesz (1) i przedstaw swoje obowiązki (2)* jest elementem dwuczłonowym. W pracy należy **odnieść się do obu** członów ale wystarczy **rozwinąć jeden**, aby uznać cały element za rozwinięty.

Kryteria oceniania wypowiedzi pisemnej (maks. 10 pkt. do zdobycia)

- **Treść 0-4 pkt.** (1 pkt. za realizację jednego podpunktu polecenia). Uwaga! Ocenianie jest nie tylko odniesienie do podpunktów ale również ich rozwinięcie.
- **Spójność i logika 0-2 pkt.**
- **Zakres środków językowych 0-2 pkt.** Oceniane jest unikanie słów o wysokim stopniu pospolitości, np. miły, fajny, interesujący a wykorzystywanie słownictwa precyzyjnego, swoistego dla tematu oraz charakterystycznych wyrazów i sformułowań dla języka angielskiego.
- **Poprawność językowa 0-2 pkt.** Oceniany jest wpływ błędów gramatycznych, leksykalnych i ortograficznych na komunikatywność wypowiedzi.
- Jeżeli praca liczy 60 słów lub mniej otrzymuje punkty tylko w kryterium treści, za pozostałe kryteria otrzymuje 0.
- Jeżeli w kryterium treści praca otrzymała 0 pkt., to w pozostałych kryteriach również otrzymuje 0 pkt.
- Jeżeli praca otrzymała w kryterium treści 1 pkt., to w pozostałych kryteriach również otrzymuje 1 pkt.

Uwagi

1. Zdanie kończące list/e-mail może, ale nie musi być – należy sprawdzić i ewentualnie dodać.

2. Treść jest rozwinięta, gdy podajemy 3 różne elementy, np. Jak wydasz zarobione pieniądze? Wydam na książki (1) o historii (2) i geografii (3)/Kupię sobie (1) coś ładnego (2) do ubrania (3).

Jaką wykonujesz pracę i przedstaw swoje obowiązki? Jestem kelnerem (1), obsługuję klientów (2) i sprzątam lokal (3)/ Opiekuję się dziećmi sąsiadów (1), pomagam w lekcjach (2) i gotuję obiad (3).

3. Gdy w poleceniu są dwa człony połączone spójnikiem i, np. Opisz otoczenie i wewnątrz nowego mieszkania, to odnosimy się do obu elementów, ale rozwinąć możemy tylko jeden.

4. W przypadku różnych wyliczanek, wyrazy muszą być różnych rodzajów, np. *Był zmęczony, ale szczęśliwy*.

Synonimy traktowane są jako wyrazy tego samego typu, np. *Był wesoły, radosny i szczęśliwy* – tylko odniesienie.

5. Nazwy własne, np. *matura* oraz *little, very, much* nie są zaliczane do odniesień, np. *I'm really very much happy* – jedno odniesienie, ale nie rozwinięcie.

6. W poleceniach należy zwrócić uwagę na czasy: plany/zamiary – przyszłość, opowiadanie/relacja – przeszłość, opis/zwyczaj – teraźniejszość, np. Poinformuj, gdzie koncert się odbędzie. *Nasz koncert odbył się wczoraj w klubie* – nie odniósł się (zły czas). *Nasz koncert odbędzie się w Tarantuli* – nie odniósł się, nazwa własna powinno być *Tarantula Club*/ podobnie piszemy *Matura Exam*, a nie *Matura*.

7. Za przepisywanie wyrazów z arkusza grozi unieważnienie pracy. Należy unikać slangu typu : 4U, Ur, Y?, itp.

Matura na poziomie rozszerzonym (150 min.)

Każdy arkusz składa się z 4 części:

- I. Rozumienie ze słuchu (12 pkt.)
- II. Rozumienie tekstów pisanych (13 pkt.)
- III. Znajomość środków językowych (12 pkt.)
- IV. Wypowiedź pisemna (13 pkt.)

AD.I ROZUMIENIE ZE SŁUCHU (Stanowi 24% całego egzaminu – 12 pkt) 3-4 zadania zamknięte.

- **na dobieranie**
- **wielokrotnego wyboru** Uwaga! Nowa forma zadań wielokrotnego wyboru – zdający wysłucha w jednym zadaniu 3 (!) tekstów i do każdego będzie musiał wybrać właściwą odpowiedź ABC, zgodną z treścią nagrania.

AD. II ROZUMIENIE TEKSTÓW PISANYCH (stanowi 26% całego egzaminu – 13 pkt.) 3-4 zadania zamknięte

- **wielokrotnego wyboru** Uwaga! Nowa forma zadań wielokrotnego wyboru – podane będą dwa teksty na ten sam temat, a pytania mogą odnosić się do każdego tekstu osobno, jak również do obydwu tekstów.
- **na dobieranie**, np. dopasowanie odpowiedniego nagłówka do każdej części tekstu.

AD. III ZNAJOMOŚĆ ŚRODKÓW JĘZYKOWYCH (stanowi 24% całego egzaminu – 12 pkt.) **2-3 zadania zamknięte** (wielokrotnego wyboru, na dobieranie) oraz **zadania otwarte**

- **zadanie z luką**, np. tekst z luką. Lukę należy uzupełnić, **przekształcając** jeden z wyrazów podanych w ramce, w taki sposób, aby powstał spójny i logiczny tekst. W ramce podanych będzie więcej słów niż luk w tekście.
- **układanie zdań z podanych elementów leksykalnych**, np. układanie zdań z podanych wyrazów, pamiętając, że kolejność wyrazów NIE może być zmieniona, natomiast, jeśli będzie to konieczne, należy DODAC inne wyrazy, tak, aby powstały logiczne i poprawne zdania, np. *1. Why didn't you say anything? You (should/warn/students) _____ swimming in this place! 2. While (President/have/argument) _____ with his advisors, a group of journalists burst into the room. 3. I wish we (tell/Jane/project) _____ She would have helped us with it. Uwaga! W każdą lukę można wpisać maksymalnie 5 wyrazów!*
- **Słowotwórstwo** *He's a good (DRIVE).*
- **tłumaczenie fragmentów zdań na jęz. angielski** *I'm good (w pisaniu).*

AD. IV WYPOWIEDŹ PISEMNA (stanowi 26% całego egzaminu – 13 pkt.) Zdający wybiera spośród **2 tematów** jeden, na który pisze pracę o długości 200-250 słów. Może to być **list formalny, artykuł, rozprawka, artykuł** lub **list formalny**. Każda wypowiedź może zawierać elementy opisu, relacjonowania wydarzeń, sprawozdania, recenzji. W każdym temacie będą zawarte **2 elementy**, które należy **omówić** w swojej pracy.

Kryteria oceniania wypowiedzi pisemnej (maks. 13 pkt. do zdobycia)

- Kryterium treści jest powiązane z kryterium formy w jednym kryterium **ZGODNOŚĆ Z POLECENIEM**.
- **Zgodność z poleceniem 0-5 pkt.** Oceniana jest **realizacja elementów treści (0-1-2 pkt) tzn.: wstęp, 1 element tematu, 2 element tematu, podsumowanie, fragmenty odbiegające od tematu i/lub nie na temat** (za które, jeśli się pojawiają, można odjąć 1 pkt.) oraz **realizacja elementów formy (0-1 pkt.) tzn.: 1. elementy charakterystyczne dla danej formy wypowiedzi, (np. teza dla rozprawki, tytuł dla artykułu, zwrot rozpoczynający i kończący dla listu) 2. kompozycja, 3. długość pracy (180-280 1pkt.) 4. układ graficzny.** Za poszczególne elementy treści można przyznać 0-2 pkt. Za poszczególne elementy formy (4) można przyznać od 0-1 pkt. Ostateczna ilość punktów za kryterium zgodność z poleceniem przyznawana jest wg tabeli – są to tzw. duże punkty (0-5).
- **Spójność i logika 0-2 pkt.**

- **Zakres środków językowych 0-3 pkt.** Oceniane jest unikanie słów o wysokim stopniu pospolitości, np. miły, fajny, interesujący a wykorzystywanie słownictwa precyzyjnego, swoistego dla tematu oraz charakterystycznych wyrazów i sformułowań dla języka angielskiego, dostosowanie stylu wypowiedzi do wybranej formy wypowiedzi, np. brak stylu formalnego. Uwaga! Jeżeli w pracy występują rażące i liczne uchybienia w poprawności lub jednolitości stylu, liczbę punktów za zakres środków językowych można obniżyć o 1pkt. (maksymalnie do 0).
- **Poprawność językowa 0-3 pkt.** Uwaga! Oceniany jest wpływ błędów gramatycznych, leksykalnych i ortograficznych na komunikatywność wypowiedzi.
- Jeżeli praca liczy mniej niż 160 słów, to zdający otrzymuje 0 pkt. w kryterium zakresu i poprawności środków językowych.
- Jeżeli w kryterium zgodności z poleceniem praca otrzymała 0 pkt., to w pozostałych kryteriach również otrzymuje 0 pkt.
- Jeżeli w kryterium zgodności z poleceniem praca otrzymała 1 pkt., to w pozostałych kryteriach można przyznać maks. 1 pkt.
- Jeżeli praca nie zawiera rozwinięcia (np. zdający napisał tylko wstęp), przyznaje się 0 pkt. w każdym kryterium.

Uwagi końcowe

1. W każdej pracy są 2 elementy, aspekty, do których musimy się odnieść i rozwinąć.
2. Polecenie: podaj swoją opinie sugeruje *opinion essay*, podaj wady i zalety – *for and against essay*; może też być **rozważ** i wówczas uczeń sam decyduje jaki typ jest rozprawki chce wybrać.
3. Ważna jest teza, która musi być adekwatna do pisanej treści, np. jeżeli w tezie piszemy o zaletach i wadach to w treści rozważamy te zalety i wady – musi tu być konsekwencja. Zalety i wady muszą być pogłębione, nie mogą to być same wyliczanki, np. *Firstly...., secondly...., finally....*
4. **Wstęp** w artykule powinien być ciekawy i nieco rozbudowany, aby zaciekawić i zachęcić do przeczytania. W liście formalnym we wstępie piszemy cel, dla którego piszemy ten list, lekko nawiązując do tematu, na który będziemy pisać. W rozprawce dobrze jest napisać na początku jakieś przysłowie, złotą myśl, która będzie nawiązywała do tezy przedstawionej we wstępie i zaciekawi czytelnika do czytania. **Rozwinięcie** obejmuje zawsze 2 aspekty, które rozwijamy i omawiamy. **Zakończenie** w artykule i rozprawce musi podsumowywać wstęp, ale innymi słowami. Musi być także ściśle związane z tematem, np. jeżeli w treści w rozprawce jest balans, to w zakończeniu też musi być balans, jeżeli wady to wady, itp. Zakończenie luźno związane z treścią otrzymuje 0 punktów (max. 2 punkty).
5. **Zadanie 8** (najtrudniejsze!) może zawierać lukę – jeden wyraz do wstawienia, słowotwórstwo lub test wyboru słówek.
6. **Treść** (2-1-0, tzw. małe punkty) połączona jest z formą (duże punkty) jako zgodność z poleceniem i obejmuje następujące elementy:
 1. **Wstęp** (rozprawka – teza zgodna z typem rozprawki i treścią, artykuł – wprowadzenie ciekawe i zgodne z tematem, list – cel listu zgodny z tematem).
 2. **Pierwszy element temat** (wieloaspektowa i pogłębiona realizacja 1-go elementu).
 3. **Drugi element tematu** (wieloaspektowa i pogłębiona realizacja 2-go elementu).
 4. **Podsumowanie** (zakończenie zgodne z tematem i treścią wypowiedzi, jeżeli powtarzamy wstęp to innymi słowami).
 5. **Fragmenty nie na temat** (brak fragmentów – 2punkty, do dwóch fragmentów – 1 punkt).
7. **Forma** (0-1, tzw. małe punkty) obejmuje następujące elementy:
 1. **Element charakterystyczny dla formy** (rozprawka – poprawna teza, artykuł – tytuł, list – zwrot rozpoczynający i kończący list)
 2. **Kompozycja** (wypowiedź logiczna posiadająca wstęp, rozwinięcie i zakończenie).
 3. **Segmentacja** (układ graficzny pracy – konsekwentny podział na akapity).
 4. **Długość pracy** (od 180 do 280 słów).
 Jeżeli za treść jest 0 dużych punktów, to za pozostałe kryteria też 0; jeżeli 1, to 1 za pozostałe kryteria też 1.
8. **Spójność i logika** (0-2 punkty) 2 punkty – co najwyżej 2 usterki w spójności i logice: 1 punkt – od 3 do 5 usterek; 0 punktów powyżej 6-ciu usterek.
9. **Zakres środków językowych** (bogactwo 0-3 punkty) 3 punkty szeroki zakres, duża różnorodność frazeologiczna; 2 – zadawalający; 1- ograniczony; 0 – bardzo ograniczony (struktury o wysokim stopniu pospolitości).
10. **Poprawność środków językowych** (poprawność 0-3 punkty) 3 punkty – nieliczne błędy językowe; 2 – liczne błędy; 0 – bardzo liczne błędy.

Opracował Zdzisław Laskowski